

11 ad Corinth. xi. ibi: *Per murum in sportam dimissus sum, et sic effugi manus ejus.* (34. Non possunt tamen licite fugere Episcopi, aut Pastores, ubi eorum præsentia esset ovibus pascendis, aut in Fide confirmandis necessaria, etiamsi mors ipsis immineret, quia tenemur magis diligere proximum in spiritualibus, quam nos in temporalibus. Joannis enim x. dicitur expresse: *Bonus Pastor animam suam dat pro ovibus suis; Mercenarius autem videt lupum venientem, et dimittit oves, et fugit.* (35. Item licitum est occultare Fidem signis, quæ ex se sunt indifferentia, ut in Terris Turcarum et Hæreticorum, uti vestibus secundum morem eorum ad vitandum mortis periculum, seu ad habendam permissionem inibi habitandi pro servitio aliorum Catholicorum, seu pro alio justo fine. Sic etiam non delinqueret adversus Fidei confessionem, qui ad occultandam Religionem, et ad evadendum mortis periculum diebus jejunii carnis vesceretur in locis Hæreticorum, cum esus carniarum sit etiam de se signum indifferens. Viva ad propositionem 18. Innocent. XI. n. 14 et 15. Sanchez l. 2. c. 4. n. 25. Reiff. l. c. n. 47 et alii passim (1).

(36. Illicitum tamen est occultare Fidem signis illis, quæ ad profitendam falsam Religionem sunt instituta. Sic illicitum est, immo peccatum esset contra præceptum negativum Fidei sacrificare idolis, coram illis genua flectere, et hujusmodi. Illicitum esset uti vestibus Infidelium, si ab ipsorum Principibus essent instituta in signum ad eorum sectam profitendam. Item illicitum esset templa Hæreticorum adire, eorum concionibus et precibus interesse, si talia essent præcepta ad eorum sectam profitendam. Item illicitum esset diebus vetitis comedere carnes ab Infidelibus et Hæreticis appositas ad dignoscendum, an quis sit Catholicus, si inde sequeretur notabilis Divini honoris diminutio, vel proximi scandalum. Unde Apostolus I ad Corinth. viii. expresse dicit: *Si esca scandalizat fratrem meum, non manducabo carnem in æternum.*

(37. Laicis personis de Mysteriis Fidei publice, vel privatim disputare prohibitum est sub pœna Excommunicationis ferendæ, textu expresso in cap. *Quicumque 2. de Hæreticis* in 6. § *Inhibemus*, ibi: *Inhibemus quoque ne cuiquam Laicæ personæ liceat publice, vel privatim de Fide Catholica disputare; qui vero contrafecerit, excommunicationis laqueo innodetur.* Ita etiam iisdem expressis verbis habetur in Constitut. 2. Nicolai III. incip. *Noverit* § 19. ibi: *«Item firmiter inhibemus, ne cuiquam Laicæ personæ liceat publice, vel privatim de Fide Catholica dis-*

(1) In iis vero debet abesse scandalum, quo posito usus ille vestium, esus carniarum, et alia hujusmodi illicita omnino sunt; abesse quoque debet periculum contemptus præcepti Ecclesiæ in eo, qui carnis vescatur diebus jejunii, ut alibi ab Auctore expositum est. (NOTA ROMANI THEOL.)

(2) Vide notam in Tom. II, ad verb. *Clericus* art. 1, n. 78, ubi ostensum est, iis temporibus, quibus Canones prohibentes Laicis cum Hæreticis de Fidei

putare; qui vero contrafecerit, excommunicationis laqueo innodetur.» Et concordat Constitutio Gregorii IX. incip. *Excommunicamus*. Et Constitutio Innocentii IV. incip. *Noverit*, et cap. *Mulier*. 29 dist. 23 et c. *Cum ex injuncto 12. de Hæretic.* et tenent communiter Doctores apud Barb. in cit. c. *Quicumque* n. 14. et apud Card. Petram tom. 3. *Comment. in Constitut. 1. Nicolai III.* n. 17 (2). (38. Hæc prohibitio non solum comprehendit disputationem Fidei dubitativam, quæ fiat animo improbandi, seu revocandi in dubium aliquem Fidei articulum, quia hoc sensu disputare de Fide est prohibitum tam Clericis quam Laicis; 1. *Nemo Clericus*, Cod. de *summa Trinitate*, sed comprehendit etiam disputationem Fidei confirmativam, qua quis Laicus constans in Fide ejus veritatem propugnat contra Hæreticos et Infideles ex motivo eos convincendi. Card. Petra loc. cit. n. 19, et alii. (39. Talis prohibitio comprehendit omnes Laicos nedom inductos, sed etiam doctos, et quantumvis ad tales disputationes cum Hæreticis suscipiendas idoneos; Glossa in cit. c. *Quicumque 2. de Hæretic.* in 6. verb. *Laica*, Albertin. de *agnoscent. Assertion.* quæst. 13. num. 5 et sequent. Alphons. de Castro de *justa Hæretic. punit.* c. 19. Villalob. in *Summa* tract. 1. diff. 7. § 4. Salel. de *mater. Tribunal. Fidei* lib. 1. cap. 10. regul. 86. n. 85. Del Bene de *Offic. Inquisit.* p. 1. dubit. 155. petit. 6. num. 7. Verricelli de *Apost. mission.* tit. 2. de *Fide*. quæst. 38. n. 11. Petra loc. citat. n. 22. et alii. Et ratio est, quia hujusmodi disputatio non solum interdicitur Laicis, quia ipsi præsumuntur ad id minus idonei, et de rebus Fidei minus instructi, sed quia conveniens videtur, disputationes de rebus sacris a solis Ecclesiasticis, sacrisque personis suscipiantur, et non Laicis, quemadmodum ipsis omnibus interdicitur prædicationis officium, cap. *Mulier* 29. dist. 23. cap. *Cum ex injuncto 12.* et cap. *Sicut 14. de Hæreticis*, ibi: *«Cum igitur nonnulli Laici prædicare præsumant, et varendum nimis existat, ne vitia sub specie virtutum subintrent, nos attendentes, quod Doctorum ordo est in Ecclesia Dei quasi præcipuus, mandamus quatenus cum alios Dominus Apostolos dederit, alios Prophetas, alios vero Doctores, interdicas Laicis universis, cujuscumque ordinis censeantur, usurpare officium prædicandi.»* Pegna *Direct. Inquisit.* comm. 25. vers. *Verum*, Petra loc. cit. n. 2. et alii.

(40. Possunt tamen Laici docti de Fide disputare in casu necessitatis, aut evidentis utilitatis, veluti si nullus esset Ecclesiasticus idoneus, qui Hæretico simplicem plebem seducenti opponeretur, vel si disputationem

articulis disputare editi sunt, Clericos vocari consuevisse illos, qui studiis erant addicti, et e contra Laicos nominari illiteratos. Hinc patet, non absolute damnandum fore Laicum in controversiis apprimè versatum, qui justis de causis cum Hæretico de Fidei controversiis certamen iniret; cum cap. *Quicumque*, et cap. *Noverit*, et alia ab Auctore citata eum nullatenus spectent, nec præfatis prohibitionibus comprehendatur.

suscipiat rogantibus Clericis; arg. cap. *Mulier* 29, dist. 23. Sic Coninck. de *Infidelit.* disp. 18. dub. 9. n. 145. Becan. de *Fide* cap. 15. q. 7. num. 6. Petra loc. cit. num. 23. Sive Catholici sint in locis, ubi permixtimum vivitur cum Hæreticis; Ledesma in *Summa* tom. 12. tract. 1. cap. 5. conclus. 13. Cajetan. in 2. 2. qu. 10. art. 7. Sanchez lib. 2. *Moral.* cap. 6. n. 7. Salell. cit. regul. 86. num. 100. Petra loc. cit. num. 23. Verricelli de *Apostolic. Mission.* tit. 2. de *Fide* quæst. 83. ubi alios casus enumerat, in quibus Laici docti disputare possunt de Fide. (41. Et sic pro aliquo ex dictis casibus intelligendi sunt Doctores sentientes Laicos doctos disputare posse de Fide, ut sentiunt aliqui, quos sequitur Diana tom. 5. tract. 13. resolut. 22. vel intelligendi sunt de Fidei disputatione materiali, hoc est ficta, quæ cum fiat inter Catholicos, uti contingit in nostris Academiis, ubi exercitii gratia etiam de rebus Fidei cum Laicis disputamus, ut melius veritatem attingamus, errores propulsemus, etiam Laicis est permessa et licita; servatis tamen conditionibus, aut circumstantiis debitis, quas recenset Doctiss. Suarez de *Fide* disp. 20. sect. 1. scilicet tum ex parte disputantium, ne sint viri indocti, seu rixosi, tum ex parte audientium, ne ob eorum simplicitatem decipi, aut scandalum pati contingat, ut etiam notaverat S. Thomas 2. 2. qu. 10. art. 7. (42. Fidei autem disputatio formalis, hoc est vera, quæ habetur a Catholicis cum Hæreticis, vel Infidelibus ex motivo eos convincendi, et suadendi eis veritates nostræ veræ Fidei, et in qua disputantes non solum verbis et argumentis, ut in disputatione materiali et ficta, sed etiam animo et sententiis inter se pugnant, est Laicis universis prohibita per Jura adducta sub n. 26. et citat. Doctores, et allatam rationem sub n. 28.

(43. Catholici dicuntur etiam Orthodoxi, quasi dicas sanæ fidei, ab *Orthos* græce, latine idem quod *rectus*, et *Doxa* græce, latine idem ac *opinio*; e contra vero alii, videlicet Hæretici et Schismatici dicuntur Heterodoxi, id est alterius opinionis a recta fide, quæ est grande Divinæ Misericordiæ donum secundum illud Apost. I ad Corinth. cap. vii: *Misericordiam consecutus a Domino, ut sim Fidelis.* (44. Quod si, qui Catholice credit, peccati lethalis foret obnoxius, ejus fides dicitur mortua, eo quia est in homine mortuo ad gratiam ratione peccati, quod est mors animæ, et propter idem lethale fides est sine merito: e contra vero dum fidelis est in gratia, ejus fides dicitur viva, quia est in homine informato charitate et gratia, quæ est vita animæ; et ratione ejusdem charitatis, et gratiæ fides est meritoria: ex quibus patet in quo differant fides viva, et fides mortua, de qua *Jacobi* cap. ii. vers. 20: *Fides sine operibus mortua est.*

(45. In damnatis et Dæmonibus non adest Fides Divina, hæc namque supernaturalis Dei donum est, et quoddam animæ ornamentum: damnati autem et Dæmones tamquam finaliter proscripti supernaturalibus omnibus, ut de facili patet, denudantur a supre-

mo justissimo Judice: et ideo, etc. Quod si divus Jacobus *Epist. Cathol.* cap. ii. n. 19, ait: *Et Dæmones credunt, et contremiscunt*, non est sensus, quod Dæmones Fidem Divinam habeant; sed quia cum experiantur finaliter infideles, et finaliter declinatos a Fide Catholica in æternum periisse, manifeste concludere coguntur ejusmodi Fidem esse verissimam, ac de ejus auctore contremiscere: tum quia ad idem necessitantur Dæmones ex evidenti credibilitate num. seq. posita; igitur licet, etc., non autem, etc. Accedit etiam principaliter, quod Dæmones credunt non Fide infusa, sed naturali, convicti scilicet miserabili experientia, qua primo in seipsis Vindicem Dei manum experiuntur; unde dum comparatur fides Peccatorum fidei Dæmonum id accidit, non quantum ad naturam, sed quantum ad sterilitatem, quatenus neutra proficit ad salutem. Est tamen Fides Divina in animabus Purgatorii, quia ex una parte tamquam ad Gloriam destinata, donis supernaturalibus sunt capaces; et ex alia parte cum adhuc in patria non sint, adhuc per speculum, et in enigmate vident, et non facie ad faciem, sicut vident Beati, atque ideo, etc. Nec obstat, quod sint in termino, quia licet sint in termino meriti, non sunt tamen in termino satisfactionis.

(46. Tandem pro complemento præ oculis habendum præsertim in tentationibus, quod sint Judicia Dei abyssus multa, et imperscrutabilia, ut Sacræ Litteræ testantur, et consequenter non spiritu præsumptionis investiganda, sed fideliter timenda, ita Fidei Divinæ Mysteria natura sua viatorum mentes excedentia, non sunt præsumptuose exploranda, sed captivato intellectu in obsequium Fidei sunt propter summam et infallibilem Dei revelantis auctoritatem firmiter credenda. His accedit, quod plurima ex naturalibus, vel difficile, vel nullo modo capimus: *Sapient.* enim ix. vers. 16. legitur: *Difficile æstimamus ea, quæ in terra sunt, et quæ in prospectu sunt invenimus cum labore; quæ autem Cæli sunt, quis investigavit?* et *Ecclesiastes* cap. i. vers. 8: *Cunctæ res difficiles, non potest eas homo explicare sermone, sicut de facto liquet de fluxu et refluxu maris, de Systemate mundi, ac de natura continui, ubi et arenula est lapis Lydius tenuitatem intellectus humani ultro contestans; et ita de innumeris aliis in tantum, quod philosophari quasi non videatur nisi pulchre imaginari. Supernaturalia ergo nostrum quis pertingere poterit? Unde *Prov.* xxv. vers. 27: *Qui scrutator est majestatis, opprimetur a gloria; et *Jerem.* xxxii. vers. 19: *Dominus est magnus consilio, et incomprehensibilis cogitatu; et *Ecclesiastici* iii. vers. 22: *Altiora te ne quæsieris, et fortiora te ne scrutatus fueris; sed quæ præcipit tibi Deus, illa cogita semper, et in pluribus operibus ejus ne fueris curiosus, quare *Joan.* xx. num. 29: *Beati qui non viderunt, et crediderunt. Licet autem Fidei Divinæ Mysteria non sint evidenter scibilia, sunt tamen, ut optime docent Theologi, evidenter credibilia, juxta illud *Psal.* xcn: *Testimonia tua credibilia facta******

sunt nimis; et quidem ex multis motivis, sed præsertim ex octo illis a meo Doctore q. 2. *Prolog.* allatis: nempe ex pronuntiatione prophetica, Scripturarum concordia, auctoritate Scribentium, diligentia Recipientium, rationabilitate contentorum, irrationabilitate aliorum, et ex Ecclesiæ stabilitate, ac miraculorum claritate; his, inquam, nostram Fidem, Scripturam, et Ecclesias veras esse, et non nisi a Deo profectas, evincitur evidenter credibile; de quibus singillatim Doctor sub. loc. citat. Mastrius disc. 6. *de Virtut. Theolog.* qu. 10. art. 1. Frassen. et alii passim. Consulantur ipsi præsertim a Missionariis, qui neophytos facere student, id est novos in fide; Neophytos enim dicitur a *Neos*, quod est *novus*, et *Phytos* quod est *planta*: unde dist. 84. cap. *Quoniam*, Neophytus is dicitur, qui novus est in Fide, vel Religione; quasi nostræ Fidei et Religionis planta novella.

(47. Fidei Christianæ occultatio cum simulatione Mahumetismi damnatur a Benedicto XIV. tom. 1. Constitut. 89. incip. *Inter omnigenas* § 3. In Fidei causa conniventia locus esse nequit. Idem Constitut. 114. incip. *Reddite* § 5. Fides plurium Mysteriorum explicite requiritur necessitate mediæ; Aliorum vero necessitate præcepti. Idem Constit. 42. incip. *Etsi minime*, in qua ad id commendat præsertim Libellum de Clementis VIII. mandato a cardinali Bellarmino editum, et approbatum pro tradenda Doctrina Christiana.

(48. Hinc actus Fidei non debet comprehendere tantum in genere quidquid Fides dicat; sed debent etiam credi explicite ea mysteria, quæ sciri debent; idem *Instit. Eccles.* 72.

(49. Actus Fidei, Spei et Charitatis debent per accidens elici, quum aliqua tentatione urgemur, nec illam superare valemus, nisi efficacia illorum actuum; *ibid.* § 20.

(50. Nec sufficit ad implenda tria ista præcepta, seu Charitas virtualis, quæ in obsequendo divinis præceptis exercetur, nec etiam Fides virtualis, ut ex pluribus damnatis propositionibus firmatur; *ibidem*.

(51. Si quis diuturno satis tempore negligit elicere actus Fidei, Spei et Charitatis, illum versari in periculo æternæ salutis, firmatur; *ibid.* § 21.

(52. Non licet Christianis degentibus sub Turcarum imperio, vel Turcis, qui ibidem agentes convertuntur ad fidem, turcica nomina vel retinere vel sibi imponere; hoc enim pertinet ad externam Fidei professionem. Idem Constitut. incip. *Inter omnigenas* ad incolas Regni Servie, et finitimarum regionum: et Congregatio universalis inquisitionis in rescripto ad postulata Episcoporum Albanensium idem edixit. *De Synodo Dioces.* lib. 13. cap. 20. § 9. nov. edit. Idque non licet etiam ad evitandas pœnas, vel quamcumque utilitatem captandam. Idem Constit. incip. *Quod Provinciale* § 1. Eisdemque nominibus utentes Sacramentorum incapaces declarantur, ac suffragiorum post mortem indigni, *ibid.* § 4.

(53. Christiani ad Turcas apostatantes, deinde redeuntes ad fidem, tenentur coram fidelibus publice abjurare apostasiam: at coram infidelibus non est necessarium, sed sufficit, ut coram ipsis abstineant ab actibus infidelitatis, deponant vestem protestativam falsæ Religionis; et curent, ut successu temporis infideles agnoscant vel ab ipsis, vel ab aliis eorum abjurantem, etiam cum periculo vitæ. Ita ex decreto S. Inquisitionis. *De Synod. Dioces.* lib. 13. c. 22. n. 17. At in Decreto servato in Archivo S. Inquisitionis non legitur hoc additamentum: « curent, ut successu temporis, etc. » quare ad id non esse obligandos fideles, additur *ibid.* § 18.

(54. Fidei Christianæ favor, Legum rigori congruas interpretationes adhiberi suadet. Idem tom. 2. Bullar. Constit. 28. incip. *Potremo mense* § 16.

APPENDIX EX ALIENA MANU.

(55. Hactenus exposita (nempe a Patre Ferraris) satis perspicue ac solide demonstrant, Christianum hominem ita paratum esse debere ad Fidem tuendam, et eam dum debitus Deo honor, ac proximi utilitas exigit, palam quoque profitendam, ut persecutiones, carceres, cruciatus, mortemque potius debeat subire, quam eam verbis vel factis, explicite vel implicite negando, Deum debito per Fidei confessionem honore privare atque contemnere. Quo autem facilius dubia solvi et explicari queant, quæ orthodoxæ Religionis Ministris in Infidelium partibus solent passim occurrere circa particularia facta, ac casus nonnulli, quibus vel facto, vel implicite Catholica Fides violari videtur, brevem hanc instructionem addendam esse existimavimus, quam partim ex decretis deprompsimus, quæ hæc super re ex suprema Inquisitione, pro solvendis propositis a Missionariis dubiis, prodire; partim ex Pontificiis Constitutionibus, quibus abusus damnatur, qui in nonnullis Infidelium Hæreticorumque Regionibus, contra divinæ Fidei puritatem, in Christianam Religionem irrepserant.

(56. *Primo* itaque, Fidem facto suo negare dicitur, qui ea faciat, quæ ad falsi numinis, hæreticæ hominis obsequium, et cultum referantur; Is enim facto suo falsam Religionem profitetur. Atque hanc ob rem supremæ Inq. decretis an. 1626 et an. 1669. definitum est, « nullo modo licere Christianis, nec ulla causa, aut motivo posse permitti, aut tolerari, » ut operam suam navent ædificandis, instaurandis, verendisque Templis falsis Numinibus, vel auctoribus falsarum sectarum dicatis; aut eorumdem purgandis parietibus, et pavimentis, mundandis altaribus, et aperiendis, claudendisque foribus. Atque hic sequitur, rei de se malæ operam dare, ac facto negare Fidem, qui Idola, quæ Infideles colunt, construant, vel falsi Numinis imagines pingant, quippe falsis Numinibus famulatum præbent, iisque si non per se, per alios saltem obsequium, cultamque exhibent.

(57. *Secundo*, facto Fidem negare, qui ea faciunt, quæ ritum falsum, sacrilegumque

cultum comprobent, ratumque habeant; Id enim est Fidem orthodoxam, quæ hæc damnat, contemnere, falsamque Religionem opere profiteri. Ratum habent ritum, falsumque cultum, qui in Schismaticorum, Hæreticorum Infideliumque Templis, organa, vel alia instrumenta pulsant, metros canant, aut concinendos componant, vel artem musicam alio modo exerceant. Hinc Constitut. quæ incipit: *Omnium sollicitudinum*, qua Prædecessor Decreta confirmantur circa ritus Madurenses, etc. Benedictus XIV approbat, et mandat observari Decretum Cardinalis Tournon, quo prohibetur: « Ne in posterum Christianifideles audeant nec in Pagodis, nec extra, tum occasione Sacrificiorum, tum quarumcumque solemnitatum superstitioso cultu imbutarum, sonare, aut canere sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, cum nullo modo liceat Christi famulis Belial inservire. » Ideoque subdit: « Missionarii non solum eos monere tenebuntur de prædicta prohibitione, verum etiam illam omnino executioni demandare, et contrafacientes ab Ecclesia expellere, donec ex corde respiciant, et publicis pœnitentiæ signis patratum scandalum emendaverint. » Hoc modo Fidem negat etiam ii, qui in Infidelium et Hæreticorum scholis falsos eorumdem ritus, et profana a Catholica Fide aliena dogmata doceant, ex Decret. Sup. Inq. 2. Maii 1711. Nam dum docent, facto suo approbant, falsamque profitentur Religionem.

(58. *Tertio*, qui facto aliquo Orthodoxam Religionem in odium Fidei contemnat, ut qui imperante Infidele Principe in Catholica Fidei contemptum, Sacros Ritus spernat, carnes, quo prohibentur tempore, comedat, immolatis utatur, Christianorum Tempora evertat, ex equo descendat dum ante fores transit Templi Idolorum; ex Decret. Sup. Inq. 1674. Is, et Fidei professionem omittit, quam vigente illo Principis præcepto, quod vim interrogationis habet, palam facere debet, et Fidem ipsam exteriori contemptu negat.

(59. *Quarto*, qui vestem induat, quæ ex instituto hominum usu recepto et approbato, falsæ sectæ Professore, sive falsæ Religionis Ministrum designet, ut linteam vestem talarem, quæ Mahumetanis Sacerdotibus est propria, vel fasciam quamdam qua apud Indos Idolorum Sacerdotes utuntur; Is enim hoc modo falsæ sectæ professorem sese ostendit, ac virtualiter saltem Fidem negat; Decret. Supr. Inq. 8 Julii 1630.

(60. *Quinto*, « qui nomina Turcica, quorum nec memores esse deberent per labia sua, assumunt: abominanda Infidelium Tempora, quæ Moschæas vocant, frequentant: Ecclesiasticorum jejuniorum dies carnium esu profanant, et hæc eo fine ut Mahumetani credantur, opera faciunt, quæ mendacium in re gravissima continent, et virtuales Fidei

(1) Si ritus indifferentes occurrant, tutius est, ut Catholici quoad fieri possit ab illis abstineant, ne cultu peregrino, et Ecclesiæ Catholice ignoto verum Deum venerent. Numquam vero licet Gentilium

negationem, maxima cum Dei injuria, proximi que scandalo, includunt » quemadmodum legitur Constit. quæ incipit *Inter omnigenas*, tom. 1. Bull. p. 32. in qua Benedict. XIV. abusus damnat nonnullos Fidei puritati contrarios, qui in Regno Servie, finitimisque regionibus, in Christianam Religionem irrepserant; atque decernit, eos, « qui obstinate in hujusmodi via impiorum pergere velint, incapaces esse Sacramentorum in vita; et si impenitentes decesserint, suffragiorum post mortem, ad quæ nullus Ecclesiæ Minister illos admittere præsumat; alioquin a proprio Episcopo Canonicis pœnis plectendus erit. »

(61. *Sexto*, qui ritus usurpent falsæ Religionis protestativos; hujusmodi enim usu errores contra Christianam Fidem, quos indicant, se se approbare demonstrant, ac falsæ sectæ professores exteriori manifestantur. Hinc in citata Const. *Inter omnigenas*, circumcisionis usus Mahumetanorum more damnatur; Constit. *Omnium sollicitudinum* de qua supra, *Mulieribus*, in Regno Madurensi, et eis finitimis Regionibus, « prohibetur deferre collo appensum in signum contracti Matrimonii Taly, quod præfert imaginem licet informem Pallejaris, seu Pyllejaris Idoli nuptialibus Cæremoniis præpositi; » et Christianis omnibus prohibetur, « cineres ex vaccæ stercore confectos, et impiam Gentilium Pœnitentiam a Rutren institutam redolentes, benedicere, eosque fronti Sacro Chrismate delimitæ impingere, sive quæcumque alia signa albi, vel rubri coloris, quibus Indi superstitiosissimi, vel in fronte, vel in pectore, aut in alia quavis corporis parte utuntur, deferre. » Et Constit. *Ex quo singulari*, quæ est *de Ritibus Sinensibus*, t. 1. p. 118. damnantur « cærimonie, ritus et oblationes, quæ fiunt tum singulis mensibus in novilunio, et plenilunio, tum a Litteratis et Magistratibus, dum in gradus, sive dignitatis possessionem adeunt, vel post adeptam: Item oblationes, quæ fiunt in Templis, seu ædibus, Progenitoribus dicatis, et ritus oblationesque coram Progenitorum Tabellis in privatis domibus, sive eorum sepulchris, una cum Gentilibus, et etiam seorsim ab illis: ac prohibetur, domi retinere Progenitorum tabellas cum inscriptione, qua Thronus, sive sedes Spiritus designetur. » Quod spectat ad ritus superstitiosos, vide Appendicem ad caput *de Superstitione* (1).

(62. Implicite contra Orthodoxæ Fidei confessionem peccat, qui dum debitus Deo honor id postulet, libere Orthodoxam Fidem non profitetur, sed tacet, atque silentio suo alios in suspicionem ducit, se, vel Fidem negare, vel eam profiteri erubescere. In Deum enim injuriosus est, qui veritatem ab ipso revelatam libere confiteri erubescit. *Primo* itaque peccat, qui interrogatus a publica potestate de sua Religione taceat, si interrogatio fit in odium Religionis; Si enim 1

ritus adoptare, eosque in Christianos usus convertere, inconsulta Apostolica Sede, » ut Constitut. decernitur antea laud. *Omnium sollicitudinum*.